

Kort om Magerøyas historie

Det har vært bosetting på Magerøya helt fra før vikingetid. Inntil 1537 tilhørte Magerøya erkebiskopen, og ble da inndratt under kongens eiendom. På midten av 1600-tallet bodde det to oppsittere på øya, som da tilhørte viselagsmann Christopher Casparsen Schøller. I 1684 fikk stedet kongelig bevilling for gjestgiveri. Jørgen Jensen (sønn av lensmannen i Hemne) iftet seg med ei enke på øya og flyttet dit. Han ble selveierfør 1700, og kjøpte også Røstøya. Han giftet seg for 2. gang med Ingeborg Clausdotter Parelius, og sønnen Christoffer tok navnet Parelius. Slekten ble sittende i nærmere 250 år på øya, til 1929. Christoffer døde i 1765 og enken skjøtet over eiendommen til sønnen Augustinus i 1801. Augustinus overdro rundt 1820 eiendommen til svigersønnen Daniel Christofer Eriksen Strøm fra Hitra. I 1851 overtok sønnen Hans Strøm eiendommen, og stedet fikk da sin storhetstid.

Etter århundreskiftet gikk det gradvis nedover, og Nils Strøm som overtok i 1904, måtte selge stedet på tvangsauksjon i 1929. Det ble drevet butikk på øya frem til 1947. Magerøya ble fraflyttet i 1962.

Virksomheten i storhetstida

Det har vært et yrende liv på øya over en lang tidsperiode, men midte og slutten av 1800-tallet var storhetstida. Hans Strøm var en meget driftig og arbeidsom person med stor allsidighet. Først og fremst ble det drevet gårdsbruk. Iflg. telling i 1875 var det 12 kyr, hest, 1 okse, 3 ungnaut, 50 sauer, 8 geiter og 2 griser på øya. Dessuten sies det at det var en hest på landsida som var til finbruk. Det var ansatt flere drenger og tauser, og inntil seks husmenn hadde arbeidsplikt. For reisende ble det drevet gjestgiveri. Stedet hadde usedvanlig god havn, og det var fast dampskipsanløp av Mørebåten, Hemne d/s og senere Fosen d/s. I kjelleren på hovedhuset ble det drevet butikk som senere ble flyttet til naustet. Dessuten hadde man bakeri og brennevinsutsalg. Om sommeren var det klippfisktørking på berga på Kapellskaget. Det var også drevet sjøbruk og rustet ut til Lofotekspedisjoner, og 2 landnotbruk tilhørte øya. I 1877 fikk øya distriktets første telegrafstasjon. Iflg. folketelling fra 1875 det det da 18 mennesker på øya. Etter hvert som samferdselen gikk mer og mer over fra sjø til land, ble virksomheten nedtrappet etter 1900.

Vil du vite mer? Hftet «Magerøya – Øya og folket gjennom tidene», av Erling Hellandsjø, er til salgs på Kulturkontoret i Hemne kommune.